

Arbeiderpartiets Landsstyremøte
Halvorsbøle
16.-17.9.1988

Med forbehold om endringer
SPERRET til 16.9.88 kl 1400

Statsminister
Gro Harlem Brundtland

DEN POLITISKE SITUASJONEN

Krav til innsats - for felles framtid - dette er signalet vi gir når vi nå går ut for å mobilisere støtte og oppslutning for å fornye og styrke vårt næringsliv og det norske velferdssamfunnet.

Vi har bygd vår bevegelse på det enkle faktum at det er arbeidet som skaper verdiene. Ideologisk har arbeid og innsats dype røtter i sosialdemokratiet. Vi har oppnådd resultater ved å sette oss djerpe mål og sammen gjøre en innsats for å nå dem.

Det norske samfunnet trenger alles bidrag til en framtid som vi har et felles ansvar for. Vi er sikre på at slagordet på de gamle fanene fortsatt er gyldig: "Gjør din plikt og krev din rett."

Det er dette som må prege oss alle. Vi må gjenreise respekten for og plikten til å gjøre en innsats.

Arbeiderpartiet har staket ut en ny kurs. Vi er på vei ut av krisen, men trenger flere år på å styrke vårt konkurranseutsatte næringsliv og gjøre oss mindre avhengig av oljen. Det er bare en ting som nytter: Sterkere innsats på alle fronter. Det står om viktige, felles verdier og mål, om kampen for den fulle sysselsettingen, om menneskelig verdighet og selvtillit, om et samfunn der alle er aktive deltakere.

Vårt svar er å skape mer, fordele bedre og utløse nye krefter.

Vi sier fra om at det må stilles krav. Vå må alle ta et større ansvar for samfunnet vi lever i og miljøet vi deler.

Programutkastet er blitt godt mottatt. Vårt inntrykk er at det har et budskap mange ser fram til å slåss for.

Det er et "regjeringsprgram", som Jens A Christoffersen, helt riktig påpeker. Derfor vil det også prege den politiske debatten i ukene og månedene som kommer. Ikke bare innad i vår egen bevegelse, men i alle deler av samfunnet. Dette er programmet for Norge. Arbeiderpartiet vil være veiviseren i en urolig og krevende tid.

Vår oppgave er å utforme et program som hundre tusen vil gå aktivt ut og kjempe for - og som minst 1 million vil stille seg bak på valgdagen.

Derfor går vi også ut og inviterer til debatt i alle miljøer som ønsker å delta i utformingen av en politikk for 90-åras Norge. Vi lytter gjerne til motforestillinger, ideer og forslag i den brede prosessen vi står foran. Det er også den beste garanti for et gjennomtenkt og vellykket resultat.

Da trenger vi en levende debatt om hverdagsproblemene, om den virkelighet vi lever i, om de konkrete vei-valg vi må ta.

Det er det sterkeste svaret vi kan gi - på kortsiktige taktiske utspill og døgnfluepolitikk.

*

"Krav til innsats - for felles framtid" er et program som igjen setter arbeidet i sentrum. Vi setter igjen retten til arbeid for alle i fokus. Alle har rett til arbeid - men det er også slik at vi trenger alle i arbeid - hvis vi skal makte de utfordringene vi står foran.

Vi skal ta vare på det vi har vunnet etter den økonomiske krisen som ble avdekket i 1986. Det er avgjørende at vi ikke gjør om igjen de feil som utløste vanskene, at vi får folk med oss i en annen og ny retning, en som bygge opp verdiene, og ikke skusler dem bort.

"Hvem kan si seg uenig i et program som vil skape mer, fordele bedre og utløse nye krefter?", spurte Dagens Næringsliv på lederplass etter at programforslaget ble presentert.

"Ikke vi", skrev avisen - for så å konkludere lederartikkelen med at det nå kreves innsats i tiden framover for å forhindre at Arbeiderpartiet får mandat til å gjennomføre sin politikk.

Slik kan man forsøke å tildekke det faktum at det er reell uenighet om målene i norsk politikk, ikke bare om midlene, slik høyresiden ofte forsøker å fremstille det. Hvis man vil nå målene, må man også ville midlene.

Det dreier seg om å føre en annen fordelingspolitikk, ha vilje til reformer i personbeskatningen og bedriftsbeskatningen. Det dreier seg om å satse der det trengs mest, i forskning og utvikling, i høyere utdanning, i reformer som kan bedre situasjonen for barnefamiliene, om en annen distriktspolitikk. Det dreier seg om en rettferdig inntektspolitikk.

Det var nettopp synet på fordelingspolitikken som sto sentralt i regjeringenskrise i 1986. Bak oss hadde vi fire og et halv år hvor ressursene ble vridd mot økt privat forbruk og privat sektor, på bekostning av utbygging av fellesgoder.

Det ble satset for lite på fornyelse og omstilling i næringslivet, mens pengeflytting og spekulasjon ble oppmuntret.

Skritt for skritt ble det skapt større forskjeller i levekår, mellom grupper og landsdeler. Det ble større sosiale forskjeller og en skjev inntekts- og formuesfordeling. Fellesskap og samfunnsansvar ble svekket, til fordel for privatisering og egeninteresse.

Skritt for skritt gikk det i retning av underskudd i norsk økonomi. Vi begynte å bruke mer enn vi skapte. Derfor endte det i en økonomisk krise, skapt av en politikk som bygde på andre verdier enn våre - og forsterket av fallet i oljeprisene.

Vi fikk i 80-årene 60 000 nye arbeidsplasser innen finans- og eiendomsdrift og 60 000 nye arbeidsplasser innen varehandel, de fleste basert på import. Mens tallet på arbeidsplasser i den konkurranseutsatte delen av næringslivet gikk ned med 36 000. Sentrale oppgaver som helsevesen, skole og forskning fikk en mindre andel av våre samlede ressurser.

Vi har startet snuoperasjonen. Nå gjelder det å stå sammen om å gjennomføre den. For det er jo nettopp slik Tor Steig fra Industriforbundet sier til Nationen i går:

"Når kapitalen tar feil vei, skyldes det i første rekke den manglende økonomiske styringen vi hadde i disse årene. Han sikter blant annet til en altfor sterk lønnsvekst og liberaliseringen av kredittmarkedet."

Jeg forstår godt av Kjell Magne Bondevik gjerne vil glemme hva som skjedde under Willoch-regjeringen.

"Folk er luta lei av debatten om hva som skjedde under Willoch-regjeringa", sier han. Men det er ikke debatten om de erfaringene vi høstet vi må unngå, det er politikken vi må legge bak oss. For den politikken som ble ført, førte galt av sted.

Dette er jo den politikken Høyre vil prøve en gang til. De vil endre skattesystemet slik at høyinntektsgruppene igjen skal få større fordel av fradragene, de lover skattelsettelser og økt privatisering.

Høyres leder sier partiet har lagt seg på en del av de hovedstrømning som er toneangivende over hele Europa. De vedstår seg sine nyliberalistiske forbilder - men tror Norge skal unngå baksiden av medaljen.

Arbeiderpartiet sier nei til en slik politikk, som vil skyve byrdene over på et mindretall av befolkning - det mindretall som settes utenfor samfunnet, som arbeidsledige.

Det nødvendig med en helt annen holdning og en ny ånd hvis Norge skal klare de store oppgavene som venter.

Det gjelder bankene som bidro til den økonomiske krisen gjennom en uhemmet utlånspolitikk.

Det gjelder de som bryter spilleregler og går til ulovlige aksjoner for å fremme egne interesser, på tvers av våre grunnleggende demokratiske tradisjoner og vårt politiske system.

Det gjelder politikere og partier som vil gjøre respekten for lov og orden avhengig av om man selv mener loven er riktig. Hvordan kan Carl I Hagen kreve respekt for lov og orden, når han selv ikke respekterer skattelovene ?

Fremskrittspartiets holdninger blir symbolet på en moral som vil undergrave alles velferd.

Politikk er også moral. Vi kan ikke greie oss uten aktivt å gjenreise respekten for at det stilles krav til oss alle. Arbeiderbevegelsen må være den organiserte motkraft til et samfunn der den sterkeste får råde. Motkreftene er sterke, solidariteten har ikke vært i høysetet, verken ute eller hjemme, i de årene som nå ligger bak oss. Den må vi gjenreise.

Som sosialdemokrater vet vi at holdninger ikke er nok for å lage et godt samfunn. Men vi må gjøre det helt klart: Vi klarer oss heller ikke uten holdninger. Gjennom bevisst politisk styring og vilje til å velge kan vi nå lagt i å skape et godt og rettferdig samfunn. Men vi når lenger hvis det følges opp gjennom aktiv innsats fra hver og en av oss.

Arbeiderpartiet forplikter seg til å føre videre en aktiv fordelingspolitikk. Til å fortsette innsatsen for å gi landet et mer moderne og vekstkraftig næringsliv. Og til å fornye av velferdssamfunnet. Vi ser våre fellesgoder som viktige redskaper for å skape rettferdighet og tilhørighet. Derfor må vi utløse nye krefter for å fjerne køene, foran barnehagene, i helsevesenet og i eldreomsorgen.

Vi legger vekt på at vi må velge. Det vil i årene framover bare vært rom for en begrenset vekst i det offentlige forbruket. Derfor tar vi stilling til hva som er de viktigste oppgavene og hva landet har råd til.

Programforslaget inneholder viktige reformer.

Programkomiteen har lagt vekt på de reformer som vil gi den enkelte større frihet og flere muligheter til å være med å løse de oppgaver vi står foran. Slik kombinerer vi de krav vi må stille til hverandre med reformer som gjør det lettere for den enkelte å yte sitt bidrag.

For fortsatt har vi det høyeste underskuddet av OECD-landene. Det er bare Norge og Sverige som har greid å unngå massearbeidsledighet med så store underskudd i utenriksøkonomien.

Derfor må gjenopprettingspolitikken fortsette også i neste periode.

Det vil være nødvendig å holde det private forbruket i sjakk, slik at det blir rom for de investeringer vi må gjøre i industrien.

Et fortsatt inntektspolitisk samarbeide som kan sikre at vi tar vare på det vi har vunnet gjennom årets lønnsoppgjør, er en nødvendig del av en samlet politikk for å sikre både sysselsetting og velferd. Vi ser nå hva dette betyr for pris- og kostnadsstigningen. Siden lønnsoppgjøret kom i havn, har prisstigningen vært på 0.7 % (fra april til august). Neste år har kan vi for første gang i 80-årene komme ned på samme prisstigning som de land vi konkurrerer med.

Samtidig kan fortsatt lønnsmoderasjon føre til at eierinntektene i lønnsomme bedrifter øker urimelig mye. Vi støtter de tanker fagbevegelsen har gjort seg om disponering av overskudd. Det blir nødvendig med fondsavsetninger som sikrer at overskuddene går til forbedringer i arbeidslivet, i stedet for å gi en skjevere inntektsfordeling.

Det kan også gi midler til viktige investeringer. Det er behov for investeringer som gir en mer miljøvennlig produksjon, og et bedre arbeidsmiljø. Vi har behov for bedre studiepermisjonsordninger, slik at flere får mulighet til skolering. På den måten kan en solidarisk lønnspolitikk føre til større likhet, ikke bare i lønn, men også i muligheter i arbeidslivet. Og det vil samtidig være et

helt nødvendig bidrag til å styrke norsk næringslivets framtidsmuligheter.

Programforslaget heiser arbeidet opp som det grunnleggende. Hvis vi skal klare den store oppgave det er å få orden i norsk økonomi og fornye den offentlige sektor, trenger vi all den arbeidsinnsats som kan stables på beina. Hvis vi skal klare å rydde opp i utenriksøkonomien, trenger vi ikke bare full sysselsetting, vi trenger også økt innsats fra hver og en av oss. Og vi trenger å øke kunnskapen i befolkningen.

Norge har i dette århundre hatt store fordeler av naturressurser som vannkraft og fisk. I de to siste ti-årene har vi fått betydelig drahjelp fra oljerikdommene. Vi skal fortsatt dra nytte av naturressursene. Men vi kan ikke vente å få noen tilleggsfordel av dette. I årene framover blir det oss selv det kommer an på: Hvor mange vi er som deltar i arbeidslivet, og hvor dyktige vi er.

Velferdsnivået måles ikke i hvor stor økning vi får til i brutto nasjonalprodukt. Målet på velferd er hvor mange som deltar på en fullverdig måte i samfunnet.

For det hjelper lite om veksten er sterk, hvis veksten går med til å betale ut arbeidsløshetsstrygd, sosiale utgifter og pensjoner. Flest mulig skal kunne klare sine utgifter ved hjelp av eget arbeid. Men de som ikke er i stand til det, skal ha krav på skikkelige hjelp og støtte fra samfunnet.

Programkomitéen har ikke funnet det riktig å gå inn for generelle nedkortinger i arbeidstid og pensjonsalder. Vi mener også at vi må gjøre noe med den sterke veksten i uføretrygd og sosiale utgifter. For det som nå vokser av statsutgiftene, er disse utgiftene og kontantoverføringer til private. Det kan ikke være slik at stadig flere blir gjort avhengige av å leve på trygd. Da må vi snu vår samfunnsinnsats sterkere mot den oppgaven å stimulere til innsats og arbeid, tilpasset den enkeltes krefter og muligheter. Selvrespekten, livsgleden er ikke minst knyttet et aktivt, meningsfylt virke i samspill med andre.

Hvis vi stadig får flere på trygd, og hvis vi i tillegg tar ut flere reformer, får vi ikke penger til den egentlige offentlige sektor: Helsestell, eldreomsorg, barnehager og utdanning.

Arbeiderbevegelsen må føre en aktiv kamp for retten til arbeid. For de yrkesvalghemmede, for de eldre arbeidstakerne, for småbarnsforeldre, mot utstøting fra arbeidslivet. Kort sagt: Vi skal ha arbeid for alle.

Vi har de siste to årene gjennomført to viktige arbeidstidsreformer knyttet til inntektsoppgjørene: 37,5 times uke for alle og fleksibel pensjonsalder for yrkesaktive.

Arbeidstida er i dag organisert på en måte som ofte passer dårlig til de endringene som har skjedd i familiene. Mange har behov for større variasjon i mulighetene for å ordne forholdet mellom arbeidstid og fritid.

Det kan vi oppnå ved økt fleksibilitet i arbeidslivet innenfor de rammer lovverk og avtaler gir, slik programkomiteen går inn for.

Slike arbeidstidsreformer vil også være et bidrag til den økonomiske veksten. Mer varierte åpningstidsordninger kan forlenge både åpningstid og driftstid. Utstyr og lokaler kan utnyttes bedre og lønnsomheten kan økes. Som forbrukere kan vi få bedre service, både i privat og offentlig sektor.

Programkomiteen gir derfor inn for arbeidstidsreformer som åpner for en ny fordeling av arbeidstiden over ukes timer og årets dager. På den måten kan vi oppnå større frihet for den enkelte og utløse nye krefter.

Arbeiderpartiet vil sette kreftene inn på å løse disse oppgavene:

En bolig til å leve med

Vi må bygge flere boliger, minst 30 000 i året. Vi må bygge flere mindre og mer nøkterne boliger. I 1986 var gjennomsnittsstørrelsen på nye boliger 190 kvadratmeter. Slik kan det ikke fortsette.

Vi har startet denne snuoperasjonen, og det bygges nå flere og flere mindre boliger.

Vi skal igjen satse på Husbanken. Neste år vil omlag 2/3 av alle nye boliger kunne finansieres gjennom Husbanken. Vi vil fortsette å utvikle låneordningene for å få en bedre fordeling av boutgiftene over livsløpet. Det betyr lengere avdragstid og små avdrag de første årene i familienes liv.

Vi vil videreutvikle ordningen med utleieboliger.

Mer kunnskap til flere

Framtidas næringsliv vil bygge mer på det vi har av kunnskap enn det vi har av råvarer. Når vi nå blinker ut en sterkere innsats i skole og utdanning som ett av de områdene vi må satse mer på, er det en viktig del av en samlet politikk for å skape ny vekst for landet og nye muligheter for den enkelte.

Programkomitéen har plassert seg i den gode sosialdemokratiske tradisjonen at det er bredden i utdanningen som er viktig, flest mulig skal få mest mulig utdanning. Og grunnutdanningen må ha høyeste prioritet.

Vi vil begynne med en utvidelse av undervisningstiden for 1-3. klassinger i grunnskolen. Barn i denne aldersgruppen har for lite tid på skolen og er nysgjerrige etter å lære mer.

Vi forslår ikke bare å utvide undervisningstiden, men også tiden de minste barna er på skolen. Den korte tiden småskolebarn er på skolen, passer for å si det enkelte i et samfunn der mor er hjemme og venter på at barna kommer hjem. Vi mener derfor at elevene også må få et aktivitetstilbud på skolen utover undervisningstiden. Dette tilbudet bør foreldre, skole og nærmiljøorganisasjoner samarbeide om. Mange av de aktivitetene som i dag drives på kveldstid, kan legges inn her.

Når en slik utvidelse av skolens åpningstid er kommet istand, vil vi gradvis gi seksåringene obligatorisk undervisning i skolen, kombinert med et aktivitetstilbud. For seksåringene er det enda mer umulig å bli overlatt til seg selv etter noen korte undervisningstimer.

Med dette har vi signalisert en retning for barnas skoledag som bygger videre ut vår linje om integrasjon av omsorg og læring.

Også her må vi legge vekt på at vår politikk er at det skal stilles krav. Kunnskap kommer ikke av seg selv, det krever innsats. En sterkere innsats for mere kunnskap til flere - fra grunnskole til livslang læring - er en av pilarene i en samlet politikk for en trygg økonomi og nye muligheter for den enkelte.

Større trygghet for barna og barnefamilien - er det tredje satsingsområdet.

Gjennom økt svangerskapspermisjon, flere barnehageplasser og arbeidstidsreformer, kan vi møte behovet for tryggere og fastere rammer rundt barnas oppvekst, samtidig som vi øker foreldrenes frihet og muligheter til å kombinere arbeid og omsorg.

Det viktigste samfunnet kan gjøre for de minste barna, er å utvide svangerskapspermisjonen og bygge flere barnehager. Her har vi helt fra 1986 satset hardt, og vi går videre.

Når vi vil legg opp til ett års svangerskapspermisjon, tenker vi oss at endel av dette året valgfritt kan tas ut som kortere arbeidstid i barnets første åtte leveår og at endel skal forbeholdes faren.

Vi har satt oss som mål å få frem barnehage tilbud til alle ved århundreskiftet. De som venter, har et krav på å bli hørt. For å komme dem i møte, må vi legge oss på en nøktern standard både hva gjelder teknisk utforming og bemanning.

Vi må ikke stoppe når vi har tatt hensyn til de som har plass og til de som arbeider i barnehagene. Vi har et like stort ansvar for de som står i kø.

I arbeidet fram mot full barnehagedekning trenger vi derfor alle gode krefter. Når organisasjoner, bedrifter eller foreldregrupper ønsker å bygge og drive barnehage, hilser vi dette velkommen. Samvirkeideene har lange tradisjoner i arbeiderbevegelsen.

Mange lokaler som i dag bare brukes på kveldstid, kan utnyttes bedre, bl a til barnehager. Dette gjelder også for private hjem. Familiebarnehager kan mange steder være et godt alternativ til dagens dagmamma-ordning. Her må vi invitere til å gå nye veier, slik vi gir signal om ved å forenkle saksbehandlinger og gi kommunene ansvaret for godkjenning av barnehager. Her må vi utløse lokale krefter, mens staten er oppdragsgiver og aktiv støttespiller.

Det fjerde området programkomiteen har blinket ut gjelder de eldre. De må sikres En aktiv og trygg alderdom.

Det store flertall eldre holder seg friske og spreke til langt opp i åra og ønsker å bo hjemme så lenge som mulig. De ønsker å være aktive eldre.

Likevel står vi overfor en stor utfordring når vi skal sikre det økende antall eldre et tjeneste- og omsorgstilbud som er vårt velstandssamfunn verdig. Eldreomsorgen må komme styrket ut.

Eldre, syke og deres nærmeste må kunne vite at de får hjelp og avlastning når de trenger det.

Tilbudene skal også være en hjelp til selvhjelp. Sykehjem skal også ha en servicefunksjon for de som bor hjemme. Vi vil i forlengelse av dette gå inn for trygghetsalarmer, varslingsystemer og besøksordninger.

Det femte området som krever økt innsats i årene framover er arbeidet for et bedre miljø. Vi må alle ta et større ansvar for miljøet. Det gjelder lokalt, og internasjonalt. Ikke noe område illustrerer så tydelig vår avhengighet av hverandre og nødvendigheten av samfunnsstyring, samfunnsansvar, holdninger og felles tak for felles framtid.

Også miljøpolitikken er en del av den alminnelige velferdspolitikken. Uten at vi klarer å verne miljøet mot ødeleggelse, klarer vi ikke å skape en trygg framtid.

Miljøbelastninger er ofte skjevt fordelt. Det er gjerne de som står nederst på rangstigen på andre områder, som også får dårlig arbeidsmiljø og dårlig fritidsmiljø.

Miljøforurensninger og dårlig arbeidsmiljø fører til vekst i helse- og sosialutgiftene, og bidrar også på den måten til å undergrave velferdssamfunnet.

Hvis helsevesenet ble kvitt en del av de typiske livsstilssykdommene og de sykdommer som skyldes forurensning, ville vi kunne løse mange problemer innen helse- og eldreomsorgen.

Miljøpolitikken skal vokse ut av sin rolle som en sektor med sine tilhengere, til å bli en kjede av grunnleggende hensyn som automatisk bringes inn på alle områder. Først når det er forstått og satt i system, er vi virkelig på vei mot en bærekraftig utvikling i Norge.

Dette krever omstilling på de fleste samfunnsområder. Bare en miljøvennlig produksjon kan sikre vårt livsgrunnlag og vår produksjonsevne i framtida. Erkjennelsen av dette vil virke inn på næringspolitikken, energipolitikken og samferdselspolitikken, for å nevne noen. Det vil også stille krav til den enkelte av oss, fordi vi blir alle berørt, blant annet som forbrukere og trafikkantene.

Det er gledelig at miljøpolitikken nå står så sentralt, i de fleste partiers programmer. Miljøet trenger oss alle som allierte. Her har det virkelig vært behov for en ny giv !

Hva var situasjonen på dette området ?

Da vi overtok hadde den borgerlige regjeringen reduisert innsatsen og svekket lovverket. Bevilgningen til kampen mot forurensning var 25% lavere i 1986 enn i 1981.

Både i årets og fjorårets statbudsjett har bevilgningene til miljøarbeidet vært blant de aller sterkest prioriterte - og det blir det også i neste års budsjett.

Arbeiderpartiet er pådriveren i miljøpolitikken. Det var vi i 70-årene, det er vi i 80-årene og det skal vi være i 90-årene.

*

Vi har de siste ukene opplevet utspill fra Høyre i de viktige spørsmålene om Norges forhold til EF, som har satt sitt preg på debatten, ikke minst de borgerlige partiene imellom.

For vår del har vi lagt en kurs som vi har grunn til å holde fast ved. Også her må vi være tyngdepunkt og motor. Det blir vårt ansvar å vise vei, i en sak av stor betydning for vårt land og vår fremtid.

Vi har valgt vår nasjonale kurs, med bred støtte i Stortinget. En aktiv linje for å oppnå best mulig rammevilkår for norsk næringsliv, gjennom en tilpasning til EFs indre marked.

Gjennom det arbeid som pågår mellom EFTA / EF og det utredningsarbeid Regjeringen har satt i gang, får vi kartlagt konsekvensene for de ulike sektorer og for Norge som nasjon, totalt sett.

Vi er overbevist om at vi tjener Norges interesser best ved å ha en mest mulig samlet befolkning bak oss i dette arbeidet. Derfor blir det dessverre et opplegg for en splittet nasjon å avspore den linjen vi sammen la i Stortinget før sommeren, slik Høyre nå har valgt å gjøre. Det må dessuten være helt galt å ta standpunkt til endelig tilknytningsform før vi har kartlagt konsekvensene av de ulike alternativene.

Når det så gjelder spørsmålet om en eventuell folkeavstemning, er dette ikke tatt opp i programkomiteens

formuleringer. Dette mente vi har det mest logiske, slik stortingsgruppa også hadde lagt opp til, når spørsmålet om medlemskap ikke var på dagsorden. Med den utvikling vi har sett på ettersommeren, vil det være riktig at vi likevel tar inn en klar henvisning til at en slik viktig beslutning, i så fall ville kreve ny folkeavstemning.

Den politiske situasjonen

Fram mot valget er det nødvendig med en sterkere ideologisk debatt. Hvilke verdier skal vi bygge på ?

Det er interessant at Kristelig Folkepartis leder, Kjell Magne Bondevik så klart avviser Høyre som et hovedalternativ i norsk politikk.

Men Bondevik kan jo ikke skape noen front mot Arbeiderpartiet, slik han ønsker, når han varsler at Kristelig Folkeparti vil satse på en aktiv innsats for global rettferdighet, en aktiv miljøpolitikk og innsats for bedre nærmiljøer. Alt dette koker ned til er en klar profilering overfor Høyre.

Det understreker utviklingen vi har sett siden regjeringsskiftet, at det er i skjæringspunktet mellom Arbeiderpartiet og sentrum vi finner tyngdepunktet i norsk politikk.

Valget i 1985 sto mellom to regjeringsalternativer, med Arbeiderpartiet som det klare alternativ til den sittende regjering. Ved neste korsvei vil alle de borgerlige partiene legge opp til å profilere seg alene. Mellompartiene forsøker å vektlegge en såkalt "sentrumsprofil". Høyre har gjennom sitt nye arbeidsprogram blankpusset høyre-profilen, under sterk applaus fra Fremskrittspartiet.

Verdens Gang konstaterer på lederplass at Høyre har sagt farvel til sentrum - og avisen setter fingeren på et avgjørende spørsmål fram mot valget: Hvordan møter mellompartiene endringene på borgerlig side ?

Selv om vi satser på å komme styrket ut av neste valg, kan vi ikke se bort fra at vi også i neste periode vil få en situasjon hvor det ikke er grunnlag for en flertalls-regjering.

I en situasjon hvor Høyre åpenbart ikke er villig til å ta et oppgjør med partiet til høyre for seg, men tvert imot låner endel av Hagens klær, blir det mellompartiene som til slutt må avklare sin situasjon. Vil de ved denne korsveien kunne godta Fremskrittspartiet som en del av det parlamentariske grunnlaget for en borgerlig regjering ?

For oss er oppgaven allerede klar: Vi skal kjempe for våre verdier, for et program som mobiliserer til innsats, solidaritet og samarbeid for felles framtid.

Skillelinjene i norsk politikk er klarere enn på lenge. Vi skal kjempe mot de holdninger og ideer som preger begge de to høyre-partiene i norsk politikk. Det er her kampen vil stå om 90-åras Norge.